

retsproceduren, som er Lovforslagets Normalprocedure, og til den med samme i Forbindelse staaende Høiesteretsprocedure.

Det kan næppe betragtes som en Fordel, at Lovforslaget, med sin Forskjærlighed for thidske Rettergangsformer, har efterlignet disse ved for en stor Del at lade Processens Gang skride frem fra Trin til Trin ved Hjælp af procesledende Dekreter, der afgives af Retten, dels efter, dels uden Parternes Begjæring, undertiden ogsaa imod deres Dnske. Allermindst turde det anbefale sig, at Lovforslaget af disse procesledende Dekreter har optaget Beviskjendelsen, der omhandles i § 179, og affiges, efterat Sagen først ndførligt er skriftligt og mundtligt procederet, men dog uden Tilveiebringelse af andre Bevisligheder end skriftlige, saavidt saadanne maatte have. Beviskjendelsens Opgave er „at fastsætte, hvad der efter de fra Parternes Side foreliggende Udtalelser behøver at bevises“ (Processkommissionens Motiver S. 10), og „denne Kjendelse kan ikke forandres af Retten selv, og den kan først paaanttes i Forbindelse med den endelige Dom i Hovedsagen“ (l. c.). Derimod skal Kjendelsen ikke indeholde nogen Udtalelse om, hvem af Parterne Bevisbyrden paahviler. Den thdske Gemeinproces foreskrev en lignende Beviskjendelse alene med den Forskjel, at samme tillige fordelte Bevisbyrden mellem Parterne. Fordelen ved Beviskjendelsen formentes at være den, at det ved samme blev slaaet fast, hvilke Fakta der skulde anses for relevante og afgjørende for Sagens Udfald, saa at Parterne sparede for at føre Bevis for faktiske Omstændigheder, som Retten ingen Betydning kunde tillægge. Sagens endelige Udfald blev da for de Punkters Vedkommende, med Hensyn til hvilke der var kjendt paa Bevis, afhængig af, hvorvidt det lykkedes Parterne at føre de forlangte Beviser eller ikke. En lang Erfaring lærte imidlertid, at den formentlige Fordel ved Beviskjendelsen ikke sjældent kjøbtes paa Retfærdighedens Bekostning, fordi det var Dommerne umuligt, forinden Oplysningerne vare komne tilstede, at bedømme, hvilke Omstændigheder der burde være de afgjørende i Sagen, saa at det senere kunde vise sig, at den afgjørende Vægt rettelig burde lægges paa ganske andre Punkter, end man havde tænkt sig, da Beviskjendelsen blev affaagt. I saadanne Tilfælde tvang imidlertid den engang affaagte Beviskjendelse, der ikke kunde tilsidefattes, Retten til mod bedre Vidende at affige en uretfærdig Dom. De her anthydede Ulemper*) var saa bethde-

lige, at man i Thidskland er endt med aldeles at affkaffe Beviskjendelsen, og den thdske Rigslov af 30te Januar 1877 (§ 324) kjender nu kun et simpelt procesledende Dekret (der Beweisbeschluss), der paa vedkommende Trin af Sagen bevilger Parterne Jørelsen af de af dem tilbudte Beviser. Dette Dekret er nødvendigt, fordi den thdske procesuelle Metank, som alt ovenfor berørt, i det Hele bevæger sig igjennem procesledende Dekreter og ikke kjender den hos os brugelige Anstandstagen. Man vilde imidlertid fejle, dersom man vilde antage, at hint Dekret, fordi det indeholder en Betegnelse saavel af de vedkommende omtridte Kjendsgjæringer som af de vedkommende Bevismidler (Bidner, Sagtyndige), der agtes benyttede, paalægger Retten et større Indseende end t. Ex. et Dekret hos os, der bevilger Anstand til at føre Bidner, med hvorvidt den ønskede Bevisførelse er nødvendig, eller de betegnede Bevismidler formaalskjenlige. At dette ikke er Tilfældet, fremgaar blandt Andet af Bestemmelserne i Rigslovens § 339, hvorefter det ikke kan nægtes en Part at føre flere og andre Bidner end de i Bevisbeslutningen nævnte, undtagen naar Modparten protesterer, og det skjønnes, at Parten enten kun gaar ud paa at forhale Sagen eller har gjort sig skjldig i en grov Forsømmelse. Se ogsaa Rigslovens § 321. Øberligere Bevisførelse kan ligesom hos os finde Sted, efterhaanden som der er Anledning dertil (Rigslovens § 325 og Motiverne til samme, S. 473).

Der opstaar nu det Spørgsmaal, om Lovforslagets Beviskjendelse medfører de samme Ulemper som den tidligere thdske, nu affkaffede Beviskjendelse. Dette Spørgsmaal har Konferentsraad Usfing allerede bevareret bekræftende i sit dissenterende Votum, der findes i Processkommissionens Motiver, S. 261—268, og vi se ikke bedre end med fuldkommen Jøie. Ved Lovforslagets Beviskjendelse skal Retten nemlig ifølge § 179 fastsætte, hvad der efter Parternes Udtalelser behøver at bevises, og Kjendelsen kan ikke forandres undtagen igjennem Appel. Fremdeles kunne Parterne ifølge §§ 180—82 kun faa Afgang til at føre saadanne Beviser, som de „ifølge den affaagte Kjendelse agte at benytte“, og altsaa ikke for andre faktiske Omstændigheder end de i Beviskjendelsen betegnede, hvoraf Følgen ligefrem bliver, at Sagens Afgjørelse i de Punkter, med Hensyn til hvilke der er kjendt paa Bevis, vil afhænge af, om det lykkes Parterne, eller ikke, at føre de forlangte Beviser. Dette var, som ovenfor nævnt, imidlertid nøiagtig ogsaa Virkningen af den thdske Beviskjendelse.

*) Zfr. Usfings Udtalelser i Processkommissionens Motiver til Lovforslaget, S. 267.